

Turistička zajednica Kvarnera

E-mail: kvarner@kvarner.hr

Pomorska baština kao turistički potencijal – Kvarner Maritime Heritage

Sažetak

Kvarner ima dugu i snažnu povezanost s morem, što je oblikovalo njegov identitet, kulturu i gospodarstvo. Radi očuvanja i promocije maritimne baštine, Turistička zajednica Kvarnera 2019. godine razvila je brend *Kvarner Maritime Heritage*. Brendiranje je omogućilo sustavnu promociju maritimne baštine kroz kulturno-turističke proizvode i jačanje pozicije Kvarnera kao destinacije kulturnog turizma. Veliki doprinos razvoju brenda dale su aktivnosti provedene u sklopu EU projekata *Mala barka*, *Mala barka 2* i *Arca Adriatica*.

Ovdje treba posebno naglasiti uspješnu suradnju Turističke zajednice Kvarnera s Primorsko-goranskom županijom, koja je bila vodeći partner u navedenim projektima te s Pomorskim i povijesnim muzejom Hrvatskog primorja Rijeka. Velik doprinos u sustavnom pristupu očuvanja i revitalizacije pomorske baštine na Kvarneru dala je i *Koordinacija udruga za očuvanje pomorske, ribarske i brodograđevne baštine Kvarnera i Istre - Tradicijska jedra Kvarnera i Istre*.

Brend uključuje mrežu od 90 interpretacijskih oznaka, 24 tematska itinerara, 16 obnovljenih tradicijskih barki, 5 velikih maritimnih manifestacija i 4 interpretacijska centra. Ove aktivnosti promoviraju pomorsku baštinu kroz edukacije, radionice, zabavne i interaktivne sadržaje, prilagođene širokoj publici, ali i mlađim uzrastima.

Brend je prepoznat i na međunarodnoj razini, a danas predstavlja uspješan model povezivanja tradicije, turizma i lokalne zajednice u stvaranju autentičnog i održivog kulturnog proizvoda.

Cljučne riječi: Kvarner Maritime Heritage, Kvarner, Turistička zajednica Kvarnera, maritimna baština, kulturni turizam, brendiranje destinacije

1. Uvod

Kvarner je oduvijek snažno povezan s morem, more je oblikovalo život, identitet i kulturu lokalnog stanovništva. Bogata pomorska baština, utemeljena na tradiciji brodogradnje, ribarstva i pomorstva, danas predstavlja jedno od ključnih obilježja regije. Autohtonost i maritimna tradicija imaju neprocjenjivu kulturnu vrijednost, ali predstavljaju i izniman turistički potencijal.

Upravo iz potrebe za sustavnom valorizacijom i promocijom tog iznimnog nasljeđa, Turistička zajednica Kvarnera je 2019. godine u suradnji s partnerima, poglavito s Primorsko-goranskom županijom, Pomorskim i povijesnim muzejom Hrvatskog primorja Rijeka, *Koordinacijom udruga za očuvanje pomorske, ribarske i brodograđevne baštine Kvarnera i Istre - Tradicijska jedra Kvarnera i Istre* te

pojedincima i udrugama koje su provodile projekte očuvanja i revitalizacije pomorske baštine, razvila jedinstveni brend *Kvarner Maritime Heritage*, koji povezuje i interpretira atrakcije kvarnerske maritimne baštine.

2. Brendiranje kao alat za očuvanje i promociju maritimne baštine

Brendiranje je proces stvaranja jedinstvenog identiteta za proizvod, uslugu ili destinaciju. U turizmu, brendiranje pomaže u isticanju specifičnosti destinacije, povećava prepoznatljivost i privlači ciljanu publiku.

Brend *Kvarner Maritime Heritage* omogućava sustavnu promociju maritimne baštine, ali i stvaranje kulturno-turističkih proizvoda koji se temelje na tradiciji regije. Brend ističe posebnosti kvarnerske maritimne baštine te ju čini dostupnom kako domaćim tako i inozemnim posjetiteljima, ali omogućuje i dugoročno pozicioniranje Kvarnera kao važne destinacije kulturnog turizma.

3. Razvoj brenda i uloga EU projekata

Sustavni pristup turističkoj valorizaciji i promociji maritimne baštine intenzivirao se tijekom EU projekata *Mala barka*, *Mala barka 2* i *Arca Adriatica*. Ovi projekti omogućili su prikupljanje i korištenje potrebnih znanja, razvoj suradnje s partnerima iz Hrvatske i inozemstva te financijsku potporu u procesu zaštite, obnove i interpretacije maritimne baštine. Ovdje treba posebno naglasiti uspješnu suradnju s Primorsko-goranskom županijom, koja je bila vodeći partner u ovim projektima, i Pomorskim i povijesnim muzejom Hrvatskog primorja Rijeka kao jednim od partnera na projektima, ali svakako i *Koordinaciju udruga za očuvanje pomorske, ribarske i brodograđevne baštine Kvarnera i Istre - Tradicijska jedra Kvarnera i Istre*, koja je dala veliki obol u sustavnom pristupu očuvanja i revitalizacije pomorske baštine na Kvarneru. Osim navedenih, zahvaliti treba trudu pojedinaca i udruga koje su kroz sve ove godine radile na raznim projektima vezanim uz pomorsku baštinu.

Značajan iskorak u brendiranju napravljen je u sklopu EU projekta *Arca Adriatica*, kada je Turistička zajednica Kvarnera, u suradnji s navedenim partnerima, razvila brend *Kvarner Maritime Heritage*, kao dio postojećeg brenda *Kvarner Culture*. Zahvaljujući novom brendu omogućena je sustavna identifikacija, promocija i interpretacija maritimne baštine Kvarnera, s ciljem stvaranja jedinstvenog turističkog proizvoda utemeljenog na tradiciji, lokalnom identitetu i održivosti.

Kao rezultat višegodišnjeg rada i ulaganja, brend *Kvarner Maritime Heritage* danas objedinjuje niz sadržaja i aktivnosti te na atraktivan način doprinosi očuvanju i promociji kvarnerske maritimne baštine.

Dizajn logotipa brenda *Kvarner Maritime Heritage* ciljano je oblikovan kako bi pratio postojeći vizualni identitet Turističke zajednice Kvarnera, čime se osigurava dosljednost i prepoznatljivost unutar šireg brenda *Kvarner Culture*.

Logotip nije samo znak raspoznavanja, već i komunikacijsko sredstvo koje prenosi vrijednosti brenda: autentičnost, kulturnu posebnost, povezanost s morem i pripadnost regiji. Njegova jednostavnost omogućuje laku primjenu u različitim kontekstima - od interpretacijskih ploča i promotivnih materijala, do digitalnih sadržaja.

Logotip:

4. Ključni elementi brenda Kvarner Maritime Heritage

Brend *Kvarner Maritime Heritage* obuhvaća više različitih segmenata i atrakcija, koje zajedno čine bogatu i raznoliku mrežu kulturno-turističkih točaka. Najistaknutije atrakcije označene brendom *Kvarner Maritime Heritage* su:

- 90 interpretacijskih ploča i oznaka diljem primorskih destinacija županije,
- 24 itinerara pomorske baštine,
- 16 obnovljenih tradicijskih kvarnerskih barki,
- 5 velikih maritimnih manifestacija u Rijeci, Mošćeničkoj Dragi, Krku, Crikvenici i Nerezinama/Malom Lošinj, u
- 4 interpretacijska centra pomorske baštine - u Mošćeničkoj Dragi, Krku, Malinskoj i Malom Lošinj (loger *Nerezinac*).

5. Jedinstvene markacije pomorske baštine

Na 90 lokacija diljem Kvarnera postavljene su informativne i edukativne oznake (markacije) podijeljene na tri vrste i u osam tematskih kategorija. Svaka oznaka sadrži QR kod koji posjetitelje vodi do Virtualnog muzeja maritimne baštine. Time se baština prezentira na suvremen i interaktivan način, i to na pet jezika (hrvatski,

engleski, talijanski, njemački i slovenski). Markacije su bile i temelj za osmišljavanje 24 itinerara pomorske baštine.

6. Itinerari pomorske baštine

Na temelju postavljenih markacija kreirana su 24 tematska itinerara. Itinerari su raznovrsni, razlikuju se prema trajanju (od jednodnevnih do tjednih) i sadržajima (kulturne rute, rute manifestacija, edukativne rute, itd.) te su prilagođeni različitim interesima i profilima posjetitelja. Prateći itinerare posjetitelji imaju priliku upoznati autentična primorska mjesta, povijesne luke, brodogradilišta, muzeje i interpretacijske centre, ali i upoznati ljude koji još uvijek njeguju tradiciju života s morem. Svrha itinerara nije samo turistička, već i edukativna: gostima nude priliku da na neposredan način upoznaju maritimni identitet regije, vrijednosti tradicijskih pomorskih vještina i običaja koji su oblikovali povijest Kvarnera.

7. Obnovljene tradicijske barke

Obnovljene tradicijske barke zasigurno su jedan od najatraktivnijih elemenata brenda *Kvarner Maritime Heritage*. Na Kvarneru je u sklopu EU projekata obnovljeno šesnaest tradicijskih barki - od pasara, guceva, gajeta, pa do leuta. Obnovljene barke danas su svojevrsni muzeji na otvorenom, a aktivno sudjeluju na različitim događajima - od regata, tematskih festivala, pa sve do edukativnih radionica za djecu i mlade. Upravo kroz obnovljene tradicijske barke brend *Kvarner Maritime Heritage* ostvaruje jednu od svojih ključnih misija: ne samo očuvanje, već i aktivnu revitalizaciju pomorske baštine, s ciljem da se ona prenosi na nove generacije te da je vrijedan i prepoznat turistički sadržaj.

8. Maritimne manifestacije

Uz obnovljene tradicijske barke, maritimne manifestacije su jedna od najupečatljivijih atrakcija brenda *Kvarner Maritime Heritage*. Ove manifestacije predstavljaju spoj tradicije, lokalnog identiteta, kulturne baštine i jedinstvenog turističkog doživljaja. Njihov značaj je od ključne važnosti, jer zahvaljujući svojim programima aktivno doprinose očuvanju i popularizaciji jedrenja tradicijskim drvenim barkama, brodogradnje, pomorskih i ribarskih vještina te priča i običaja koji su oblikovali identitet Kvarnera.

U sklopu brenda istaknuto je pet ključnih maritimnih manifestacija koje se svake godine održavaju u različitim dijelovima Kvarnera i koje su, svaka na svoj način, postale simbol povezivanja lokalnog stanovništva i posjetitelja s kvarnerskom maritimnom baštinom:

8.1. Kvarnerski festival mora i pomorske tradicije – FIUMARE

Kvarnerski festival mora i pomorske tradicije – FIUMARE održava se u Rijeci krajem svibnja i početkom lipnja te predstavlja svojevrsni vremeplov koji grad vraća u doba kada je more bilo središnja točka svakodnevice.

Posjetitelji imaju priliku razgledati tradicijske drvene barke na jedra koje su izložene na Korzu, a mogu sudjelovati i na radionicama mornarskih i ribarskih vještina, edukativnim predavanjima, prisustvovati povijesnim uprizorenjima, kušati tradicionalna jela te uživati u zabavnim programima.

Festival FIUMARE danas nije samo manifestacija - on je kulturno središte koje okuplja dionike iz područja kulture, turizma, obrazovanja i umjetnosti.

8.2. Smotra i regata tradicijskih barki na jedra Mala barka - Štorija od mora

Tijekom srpnja u Mošćeničkoj Dragi se održava *Smotra i regata tradicijskih barki na jedra MALA BARKA - Štorija od mora*. Ova trodnevna manifestacija spaja prošlost i sadašnjost, tradicijske barke, pomorsku kulturu i suvremene oblike interpretacije baštine.

Središnji događaj je regata tradicijskih barki, na kojoj obično sudjeluje tridesetak barki. Osim jedrenja, manifestacija donosi čitav niz sadržaja kao što su radionice tradicijske brodogradnje, ribarskih i mornarskih vještina, izložbe s morskim motivima, glazbeni i scenski nastupi te dječje radionice. Manifestacija kroz edukativne i zabavne sadržaje široj javnosti približava vrijednosti maritimne kulture i jača svijest o vrijednosti lokalnog identiteta.

8.3. Krčka jedra

U kolovozu grad Krk postaje središte maritimnih događanja tijekom održavanja manifestacije *Krčka jedra*. *Krčka jedra* su višednevna proslava pomorske kulture, tijekom koje se organiziraju regate, izložbe, predavanja, radionice te gastro i glazbeni programi. Posebna atrakcija je regata tradicijskih barki na jedra, koja se održava 15. kolovoza i starta točno u podne sa zadnjim otkucajem zvona krčke katedrale. *Krčka jedra* su ujedno prva i najstarija regata tradicijskih plovila na ovom dijelu Jadrana.

8.4. Ribarski tjedan

Već je više od 50 godina prijelaz iz kolovoza u rujan u Crikvenici rezerviran za jednu posebnu manifestaciju - *Ribarski tjedan*. Manifestacija okuplja ljubitelje mora, ribarstva i tradicije kroz raznovrsna događanja - od kulturnih i zabavnih programa, regata, tematskih radionica, do neizostavnih gastro doživljaja. Poseban naglasak stavljen je na eno-gastronomsku ponudu, gdje posjetitelji mogu uživati u bogatstvu morskih delicija, pripremljenih prema autohtonim receptima.

8.5. LOSINAVA - Lošinjskim jedrima oko svijeta

U rujnu se na otoku Lošinju održava festival *Losinava*, posvećen bogatoj pomorskoj i brodograđevnoj tradiciji otoka.

Tijekom festivala održavaju se regate tradicijskih barki, brodograditeljske i pomorske radionice, izložbe i edukativni programi. Kroz niz tematskih događanja, manifestacija oživljava slavnu prošlost otoka i mlađim generacijama prenosi poruku o važnosti očuvanja pomorske baštine.

Svih pet manifestacija povezuje suradnja i angažman lokalnih zajednica, udruga, turističkih djelatnika i stručnjaka iz područja baštine. Također, tijekom manifestacija posjetitelji se kroz radionice, regate i izložbe aktivno uključuju u programe manifestacija, čime se stvara jedinstven doživljaj, temeljen na autohtonosti i tradiciji. Zahvaljujući aktivnostima kao što su manifestacije, brend *Kvarner Maritime Heritage* je više od turističkog proizvoda - on je simbol identiteta i inovativne interpretacije bogate maritimne baštine.

9. Interpretacijski centri

Važnu ulogu u očuvanju i predstavljanju maritimne baštine Kvarnera imaju četiri interpretacijska centra, smještene u Krku, Malinskoj, Mošćeničkoj Dragi te na lošinjskom logeru *Nerezinac*.

Svaki od njih pruža jedinstven uvid u pomorsku prošlost lokalne sredine, koristeći suvremene interpretacijske alate koji baštinu čine zanimljivom široj publici. Interpretacijski centri su različiti po konceptu i sadržaju, no imaju zajednički cilj - očuvati i interpretirati kvarnersku maritimnu baštinu na edukativan i autentičan način.

Kao dio brenda *Kvarner Maritime Heritage* nude prostor za dijalog, učenje i prepoznavanje maritimne baštine kao važnog kulturnog naslijeđa i načina života.

10. Međunarodna prepoznatljivost

Kvaliteta i inovativnost brenda *Kvarner Maritime Heritage* prepoznata je i na međunarodnoj razini. Tako je 2022. godine ovaj brend Europska mreža kulturnog turizma (ECTN) proglasila najboljim tematskim proizvodom održivog kulturnog turizma u Europi. Već iduće godine brend je osvojio prestižnu međunarodnu nagradu BIG SEE Award u kategoriji „Kreativne priče i identitet destinacije kao jedinstven doživljaj”. Međunarodne nagrade potvrđuju da se Kvarner pozicionirao kao jedan od predvodnika u inovativnom pristupu promocije kulturnog turizma, temeljenom na autentičnom identitetu i održivosti.

11. Zaključak

Brend *Kvarner Maritime Heritage* predstavlja dobar primjer kako se kulturna baština može uspješno transformirati u suvremen, atraktivan i održiv turistički proizvod. Brend istovremeno doprinosi očuvanju vrijedne pomorske baštine i jačanju identiteta destinacije, potičući razvoj, edukaciju i vidljivost.

Sinergijom lokalne zajednice, posebno pojedinaca i udruga koje su realizirale projekte očuvanja i revitalizacije pomorske baštine, turističkog sektora i drugih ustanova koje su sudjelovale u ovim projektima, stvoren je brend koji inspirira, educira i povezuje prošlost s budućnošću, more s ljudima i tradiciju s inovacijama.

Foto: Marko Valjak